

ОДГОВОРИ УРЕДНИКА РАДИО - ТЕЛЕВИЗИЈЕ СРБИЈЕ НА ПРИМЕДБЕ И СУГЕСТИЈЕ ИЗНЕТЕ НА ЈАВНОЈ РАСПРАВИ О ПРОГРАМСКИМ САДРЖАЈИМА РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈЕ СРБИЈЕ КОЈУ ЈЕ ПРОГРАМСКИ САВЕТ ЈМУ РТС ОРГАНИЗОВАО У ПЕРИОДУ 16 – 31. октобра 2023. године (ИЗВЕШТАЈ РТС број: 1050/22.03.2024.)

Одговор на примедбе и сугестије из Извештаја Програмског савета РТС-а са јавне расправе везано за програме Радио Београда:

Први програм Радио Београда

Примедбе у извештају за Први програм Радио Београда односе се на потребу веће заступљености хумористичких емисија као и на квалитет Ноћног програма РБ1.

На Првом програму Радио Београда, сваког радног дана, од 14.05 до 14.55 часова (50 мин) емитује се *Караван*, хумористичко-сатирична емисија која је на нашем програму 63 године. То је чини најстаријом радијском хумористичком емисијом на свету, која се емитује у континуитету, а током година постала је и бренд Радио Београда. С обзиром на то да Забавно-хумористичка рекација броји укупно петоро људи (четворо новинара и један организатор/продуцент), који реализују девет емисија, а да је фонд хонорара изузетно ограничен, нисмо у могућности да покренемо нову хумористичку емисију, пошто и *Караван* једва "одржавамо у животу", као и остале емисије које реализује ова редакција.

Ноћни програм Првог програма Радио Београда могао би да буде бољи и садржајнији уколико бисмо имали више новинара и сарадника укључених у реализацију програма, као и већи фонд хонорара. Реализују га две редакције, Музичка и Забавно-хумористичка, у којима нема довољно људи који би могли да одговоре захтевима програма. У оквиру постојећих могућности програм смо освежили новом емисијом *Ваше прво и друго ја*.

У вези са примедбом да је на Радио Београду "недопустиво лош језик" наш став је да се не можемо сложити са тако уопштеном, паушалном оценом. Да бисмо могли о томе да разговарамо, морали бисмо да чујемо конкретне примедбе. Ипак, требало би напоменути да цео Радио Београд има два запослена лектора, а програме емитује 24 сата седам дана у недељи. Немогуће је испратити све вести, прилоге, извештаје итд. са једним лектором на Првом и једним лектором на Другом програму. Запослени новинари, уредници и спикери труде се да поштују норму српског језика и редовно долазе на консултације с лекторима. Важно је истаћи и да се не може сматрати лошим акцентовање речи које поштује правила српског књижевног језика, као и да се разговорни језик никако не може апсолутно поклапати са књижевним језиком. Јасно нам је да то слушаоцима може деловати чудно, необично, па и лоше, али мисија Радија и јесте, између осталог, и да образује.

Други програм Радио Београда

Уважавајући мишљења, ставове и сугестије грађана представљене у

извештају Програмског савета РТС а на основу одржаних јавних расправа у више градова, Радио Београд 2 је током ове године настојао да програм иновира, освежи, и у највећој могућој мери, у складу са уређивачком политиком, одговори улози јавног радио сервиса и израженим потребама слушалаца.

У информативном, едукативном и забавном смислу све наше редакције унеле су освежења у погледу садржаја и форме, планирања и презентације програма. С обзиром на претежно "културан" профил програма настојали смо, и у великој мери успели, да се ослободимо "метрополитације" и понудимо информације и садржаје из области културе из унутрашњости од дневних догађаја до јубилеја, традиционалних манифестација, фестивала... У највећој мери они су пласирани у дневној информативној емисији о културним догађајима, али и у специјализованим емисијама посвећеним књижевности, позришту, филму, визуелним уметностима (*Читач, Маске, Филмограма, Знакови, У првих пет...*).

У значајној мери програм је окренут едукативним садржајима и у том смислу редовно се свакодневно емитује "линија" образовних емисија (*Хоћу да знам, Пут у речи, Гозба...*). Неговање културне и духовне баштине поред редовног извештавања посебно се испољава у емисијама *Ризница* и *Храм*.

Редакција за Политичку културу и документарно стваралаштво негује јавну дебату о свим важним друштвеним питањима, пре свега, у емисијама *Речено и прећутано* и *Агора*. Истовремено у специјализованим емисијама прати догађаје и збивања у различитим областима друштвених наука (филозофија, социологија, политикологија, историја...).

Посебна пажња посвећена је питањима екологије, животне средине и њене заштите посебно у емисији *Чекајући ветар*, али и многим другим сегментима јутарњег и викенд програма.

Музички део програма одржава и негује високе стандарде у свим областима музичког стваралаштва од класике (*Висине, Аутограм...*) до традиционалне и етно музике (*Од злата јабука...*). Уз то Радио Београд 2 одржава висок ниво радиодрамског стваралаштва и производи драмске садржаје за све друге програме Радио Београда што је препознато и ван наших граница и за шта су више пута освојена међународна признања.

Трећи програм Радио Београда

Редакција Трећег програма Радио Београда уважава све изнете сугестије, коментаре, предлоге, питања и примедбе учесника одржане јавне расправе, као и закључке који су из тога произашли. Пошто се стиче утисак да постоји усаглашеност око подржавања и потребе за интензивирањем образовних и научних садржаја, Трећи програм сматра да је препознат значај наше специфичности и улоге коју имамо у производњи радијских емисија управо таквог усмерења.

Трећи програм, наиме, од свог оснивања (10. новембар 1965.) прати савремене светске и домаће токове у области филозофије, друштвених и хуманистичких наука, као и уметничка, превасходно музичка струјања. Својим избором актуелних и често провокативних тема, праћењем научних конференција, округлих столова, као и организацијом властитих трибина, радијских предавања, различитих музичких догађаја и целокупним медијским приступом, данас се приближавамо и истовремено едукујемо нову генерацију своје публике

сензибилизоване за различите интелектуалне и уметничке садржаје. У том смислу су нам драгоцене и за нас афирмативни ставови који су изнети у овој јавној расправи о потреби да се „стави акценат на образовно-научне садржаје и едукацију младих“.

Програм 202 Радио Београда

Учесници јавне расправе су се скоро у потпуности концентрисали на телевизијски програм РТС, стављајући акценат пре свега на информативни, а делом и на образовни и забавни програм, и још неке телевизијске садржаје.

О програмима Радио Београда било је мало речи у односу на ТВ, а и кад је било – много тога се односило на Први програм Радио Београда, често уз врло конкретна навођења назива емисија, имена уредника и новинара, као и алузије на водитеље и сл.

Упркос томе што су учесници јавне расправе посветили највећи део времена телевизијским садржајима, а од радијских - садржајима Првог програма Радио Београда, Програм 202 Радио Београда може бити изузетно задовољан. Задатак који је Радио Београд 202 добио од Менаџмента РТС и Радио Београда је да производи претежно забавне и музичке програмске садржаје, уз одређене програмске садржаје посвећене друштвеним темама које се, пре свега, тичу млађе популације, као и да се обраћа задатој слушачкој публици старости од 18 до 49 година. Нико од учесника није у негативном контексту прозвао „Двестадвојку“, нити је критиковао, нити изнео било какву конкретну примедбу на програмске садржаје. Напротив, изнето је неколико похвала и „Двестадвојка“ је истакнута у веома позитивном контексту (Милош Цолић, заменик градоначелника Пирота, Братислав Златков из Туристичке организације Пирот, Милорад Гачевић).

Одговори уредника редакција Образовно-научног програма РТС (ТВ) на примедбе и сугестије из Извештаја са јавне расправе о програмским садржајима РТС-а:

Образовно-научни програм РТС већ годинама у сарадњи са Министарством информисања и телекомуникација спроводи кампању под насловом „Заштита деце на интернету“. Ови прилози емитовани су на Првом каналу РТС пре Другог Дневника, што значи да имају емитовање и најгледанијем термину на РТС.

У редовним терминима Редакције школског програма Образовно-научног програма РТС имамо серију која се бави инклузијом - свака епизода посвећена је једној специјалној или редовној школи и начину рада у њима у складу са инклузивним принципима.

Такође, радимо интерактивне серије *Мина прелази нивое* и *Да сам ја Мина* намењене деци школског узраста. Обе серије осмишљене су тако да деца, скенирањем одговарајућег кода, могу да приступе садржају емисија независно од емитовања на телевизији.

Када је реч о повратку млађе генерације пред тв екране, Образовно-научни програм РТС-а има више пројеката који су управо томе намењени - од *Студија знања до Читалишта* и награђене серије *Лектизер* за основце и средњошколце.

Проблеме особа са инвалидитетом пратимо кроз већ препознатљиве

садржаје у серијама *Ту сам* и *Победници*, што је констатовано и током Јавне расправе и Сремској Митровици.

Проблеми заштите животне средине на домаћем и међународном плану третирају се кроз садржаје Редакције за науку и Редакције за екологију низом емисија међу којима су

Еко перспективе, Екологери, Еко глобал, Екологизација, као и емисије научног садржаја *Фонтана младости, Живот и наука, Добро је знати*.

Сви садржаји Образовно-научног програма емитују се на Другом каналу РТС, осим емисија Редакције школског програма који имају и термине на Првом каналу.

Одговори уредника редакција Културно-уметничког програма РТС (ТВ) на примедбе и сугестије из Извештаја са јавне расправе о програмским садржајима РТС-а:

Редакција за културу и уметност

Тачка 7 - О термину емитовања Културног дневника (као и о програмској шеми у целини) не одлучује Културно-уметнички програм, већ Дирекција куће.

Наслов Културни дневник је намерно одабран као метафора за догађаје које пратимо а који су културни. Тај наслов је постао бренд и не треба га мењати.

Тачка 26 - У различитим емисијама РТС-а извештава се са културних догађаја из целе Србије: у информативним Дневницима, у Културном дневнику, у емисији Ово је Србија...

Тачка 27- Културно-уметничка друштва су често присутна у Забавном програму. РТС-а

Тачка 29 - И сами се залажемо за идеју да неке наше емисије са РТС 2 добију термине за премијере на РТС 1

Редакција Домаћег драмског и серијског програма

Тачка 24 - Захваљујемо на сугестији, настојаћемо да радимо у том правцу у складу са могућностима редакције, програма и куће у целини.

Редакције дечјег програма

Готово сви коментари и предлози из Извештаја Програмског савета РТС-а могу да се подведу под три примедбе: да програма за децу нема довољно, да није видљив и да треба да се раде емисије и серијали као некада (попут „*Лаку ноћ, децо*“, „*Невен*“, „*Коцка, коцка, коцкица*“, „*Приче из Непричаве*“).

Последња примедба је нека врста носталгичног сећања на детињство (и носталгичног осећања уопште). Перцептивне могућности младих гледалаца данас

се прилично разликују од оних у време производње поменутих емисија и серијала.

Примедба о недовољности програма за децу произилази директно из два проблема а то су буџетске и кадровске скучености (подсећања ради, пре шест година буџет је био скоро сто посто већи него данас). Осим тога, у овом моменту Редакција програма за децу броји три уредника, а некада их је било петнаест.

Друга примедба се односи на видљивост и она је само делимично оправдана. Програм за децу већ неколико година уназад има своја стална места где може да се гледа. Жеља уредништва је да он освоји више термина на Првом програму, јер то за собом доноси рекламирање и видљивост. Када програма за децу буде довољно, он ће бити и видљивији.

Одговори уредника редакција Забавног програма РТС (ТВ) на примедбе и сугестије из Извештаја са јавне расправе о програмским садржајима РТС-а:

Програмски савет је у тачки 6. дао примедбу да у квизовима *Тв Слагалица* и *Потера* нема довољно питања из српске културе и историје. Забавна редакција ће уважити овакву сугестију и "појачати" број питања из српске историје и културе у овим квизовима.

На захтев главног и одговорног уредника Забавног програма РТС-а урађена је анализа последњег емитованог циклуса и то изгледа овако:

Структура историјских питања у квизу *ТВ Слагалица*

179. циклус емитован у току октобра 2024. године - Питања која се претежно односе на област историје је изузетно тешко издвојити по доследним критеријумима. За потребе ове анализе није обухваћена културна и спортска историја.

У 179. циклусу који је анализиран, на српску историју се односило укупно 8 питања. Између осталог постављана су следећа питања:

ЕМИСИЈА 10

5. СПОЈНИЦЕ – Познате личности српске историје и векови њиховог рођења

ЕМИСИЈА 17

6. КО ЗНА ЗНА

2. Које године се завршио Први, а потом одиграо Други Балкански рат ?
1913. године

ЕМИСИЈА 19

6. КО ЗНА ЗНА

2. У ком месту је 1848. године на Мајској скупштини проглашена Српска Војводина?

У Сремским Карловцима

ЕМИСИЈА 25

9. Којој двојници великана српске културе је посвећен музеј у Београду на адреси Господар Јевремова 21 ?

Вуку Караџићу и Доситеју Обрадовићу („МУЗЕЈ ВУКА И ДОСИТЕЈА“)

ЕМИСИЈА 27

3. КОРАК ПО КОРАК

2 – Клеопатра Карађорђевић је била ћерка кнеза Александра и кнегиње Персиде Карађорђевић, којој је кнез Михаило Обреновић посветио песму „Што се боре мисли моје“.

Европској историји је посвећено укупно 19 питања, историји САД укупно 4 питања, историји Русије 2 питања и историји осталих региона (Азија, Африка, Јужна Америка, свет уопште) укупно 7 питања.

Пошто у квизовима *Ја волим Србију* (сва питања су о Србији) и *Стигни ме ако знаш* има више питања о српској историји и српској култури него у другим квизовима, тражила се мера равномерне заступљености других области.

Квиз *Слагалица* је у многоме другачији квиз од осталих квизова, где имате игре слова, бројки, асоцијације, скочка и није могуће поставити оваква питања у овим играма. Превелика заступљеност питања из српске историје и културе би у преостале три игре могла да имају контраефекат.

Што се тиче примедбе да има превише независних продукција на програму РТС-а а већином су у забавној редакцији, наводимо као пример Телевизију „ВВС“ која има годишњи буџет од 4.5 милијарди фунти и 19.000 запослених, озбиљне продукционе центре у Лондону, Бристолу, Кардифу, Единбургу и скоро све своје забавне, документарне, серијске и др. сличне велике пројекте ради у спољној продукцији. Најновији пример је серија *Доктор Ху*, а коју ВВС снима више од 50 година у одвојеном центру у Кардифу и од прошле године почео је снимање у копродукцији са Дизнијем јер не могу да издрже целу продукцију.

Поглед на одјавне шпице британских, америчких, немачких, италијанских и осталих јавних сервиса је препун текстова у одјавној шпици : "за ББС...РАИ...ЗДФ... прозвео ..."

Све велике телевизије укључујући и приватне, захтевне пројекте раде у копродукцији или спољној продукцији. РТС је још увек велика телевизија.

Одговори уредника Сектора за развој и нове послове на примедбе и сугестије из извештаја са јавне расправе о програмским садржајима РТС-а:

Сектор за развој и нове послове пажљиво је размотрио изнете сугестије, предлоге, питања и примедбе учесника одржаних јавних расправа које су изнете Програмском савету, као и оцене и препоруке за унапређење аудио-визуелног програма и побољшање квалитета програмског садржаја и услуга РТС-а. У том смислу желимо да истакнемо да смо у свом стратешком промишљању, чини се, ишли у сусрет захтевима грађана који су изнети у извештају.

Тачке 33 и 34 преносе сугестије Горана Пећанца и Бориса Дончића из Савеза слепих Србије, а које се односе на недовољно прилагођену доступност платформе РТС Планета за слепе и слабовиде и програме аудио-дескрипције (странице 17 и 18 извештаја).

Одговор на тачке 33 и 34:

Од оснивања РТС Планете, посебно при формирању Видеотеке платформе,

која је својеврсни отворени архив садашњих и прошлих програма реализованих у ТВБ - РТС-у, формирана је категорија Знаковни језик и АД, која нуди програме Јавног медијског сервиса за категорије глувих и наглувих и слепих и слабовидих. Категорија је развојног типа, тако да смо је постепено унапређивали и богатали, што намеравамо и даље. Према годишњем пресеку РТС Планета је током 2024. године урадила редизајн веб верзије, програмирана је у новом коду и унапређена је доступност апликације читачима за слепе и слабовиде (омогућен је бржи и једноставнији приступ апликацијама за читање садржаја који користе слепи и слабовиди). За све категорије и странице РТС Планете је примењено називање садржаја (називи емисија, серија, филмова) у УРЛ адресама као и читљивост најава и описа садржаја РТС Планете (мисли се на текстове који корисницима представљају изабрани садржај), у складу са препорукама и потребама званичног говорног софтвера за слепа и слабовида лица са територије Србије „anReader” AlfaNum-а у верзији 4.2. (последња верзија софтвера).

Редизајном апликације РТС Планета створени су услови да се у видео плејерима РТС Планете приказују стандардни или дескриптивни титлови преко видео-на-захтев садржаја. Овај процес, који је настао и развијан у сарадњи са Савезом слепих Србије, је завршен и имплементиран у септембру, тако да тек очекујемо реакције и даље сугестије.

Тренутно је у категорији Знаковни језик и АД у Видеотеци РТС Планете доступна 171 емисија и једна серија од 19 епизода на знаковном језику, а са аудио дескрипцијом су доступне 4 серије са 67 епизода и један РТС-ов филм. Сви садржаји су доступни бесплатно без територијалног ограничења.

Програми са АД: 67 епизода серија и један филм (укупно 69 и по сати програма)

1. Корени – 10 епизода (постављена у фебруару 2022)
2. Нечиста крв – 10 епизода (постављена у октобру 2022)
3. Јутро ће променити све - 39 епизода (постављена у јуну 2023)
4. Монтевидео, Бог те видео! - 8 епизода (постављена у фебруару 2024)
5. Слепи путник на броду лудака – филм
6. Вера (аудио дескрипција је у току и очекујемо да ће бити доступна до краја 2024)

Знаковни језик: доступна 171 емисија и 19 епизода серије

1. Приступачан програм – Траг – 30 емисија

2. Приступачан програм – Квадратура круга – 31 емисија
3. Приступачан програм – Место за нас – 19 емисија
4. Приступачан програм – (монотематске) емисије – 39 емисија
5. Приступачан програм – Право на сутра – 5 емисија
6. Приступачан програм – Грађанин – 4 емисије
7. Приступачан програм – Професионалци – 11 емисија
8. Приступачан програм – Мансарда – 19 епизода
9. Приступачан програм – Привредна историја Србије – 9 емисија
10. Приступачан програм – Путеви римских императора – 6 емисија
11. Приступачан програм – Путеви средњег века – 4 емисије
12. Кнез Михаило – 4 емисије
13. Приступачан програм – Ја, ми и други – 3 емисије
14. Приступачан програм – Приче о Фројду – 3 емисије
15. Приступачан програм – Нетакнута природа, Патагонија – 3 емисије

Не би требало прескочити ни чињеницу да се на програму РТС3 већ две године емитује *Дневник 2* на знаковном језику и да ће у седмици када буде обележавао 16 година постојања (између 24. и 30 новембра 2024. године), РТС3 почети емитовања серија са аудио дескрипцијом.

Одговори на тачке 16, 17 и 25. Извештаја и закључака Програског савета РТС-а са јавне расправе о програмским садржајима РТС:

Што се тиче дебатних емисија, мишљења смо да смо их имали у великом броју у претходном периоду, да смо једини медиј у чијим су дебатним емисијама учествовали представници власти и опозиције.

Указујемо на то да РТС2 преноси скупштинске расправе, а у свим сегментима програма (научни, културни, спортски...) постоје дебате које се широко цитирају у јавности.

Нису занемарљиви ни резултати које РТС већ има када је сучељавање ставова у јавности у питању. Свакако се о томе још може разговарати, али уз уважавање чињенице да РТС не може да примора на дебату оне који у њој не желе

да учествују.